

Tennilä ym.: Lakialoite laiksi työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että vuonna 1996 suurilta teollisuustyönantajilta perittäisiin edelleen työttömyysvakuutusmaksuna 6,1 prosenttia

palkkasummasta. Muilta osin työttömyysvakuutusmaksu alenisi samalla tavalla kuin hallitus on esittänyt.

YLEISPERUSTELUT

Työnantajien työttömyysvakuutusmaksulla rahoitetaan ansiosidonnaista työttömyysturvaa. Maksua käytetään myös työeläkkeiden ns. työttömyyslisän, erorahojen ja palkkaturvan rahoittamiseen.

Työttömyyden kasvaessa maksua on jouduttu korottamaan. Viime vuosina maksu on lisäksi porrastettu palkkasumman suuruuden mukaan. Vuonna 1995 maksu on 6,1 prosenttia työnantajan maksamista palkoista, kuitenkin siten, että palkkasumman ensimmäisen 5 miljoonan markan osalta maksua peritään 2,1 prosenttia.

Hallitus esittää (HE 183/1995 vp), että vuonna 1996 maksu alennettaisiin 4 prosenttiin, paitsi palkkasumman ensimmäisen 5 miljoonan markan osalta 1 prosenttiin. Näin suuret työnantajat saisivat maksuun 2 prosenttiyksikön ja pienet 1 prosenttiyksikön alennuksen.

Maksun alentaminen voi olla paikallaan siltä osin, kuin se perustuu työttömyyden supistumiseen. Tarvittavien maksujen suuruuteen vaikuttavat kuitenkin myös työttömyysturvan leikkaukset sekä se, miten laajasti työttömät putoavat 500 päivän rajan jälkeen ansiosidonnaiselta turvalta työmarkkinatuen varaan. Vuoden 1995 kolmannelta lisätalousarviosta ilmenee, että työmarkkinatuen tarve on kasvanut ennustettua enemmän, kun taas ansiosidonnaisen työttömyysturvan menoissa on syntynyt säästöä, joka johtaa määrärahan pienentymiseen.

Hallitus on esittänyt (HE 172/1995 vp) työmarkkinatukeen merkittäviä leikkauksia, joiden vaikutukseksi arvioidaan 666 miljoonaa mark-

kaa vuonna 1996. Leikkaukset, jotka rajoittavat oikeutta työmarkkinatukeen sekä pienentävät sen lapsikorotuksia, kohdistuvat työmarkkinoilla vaikeimmassa asemassa oleviin ammattikoulutusta vailla oleviin nuoriin sekä pitkäaikaisyöttömiin. Leikkaukset tekevät aukon perusturvaan poistamalla oikeuden työttömyysturvaan yhdeltä kansalaisryhmältä.

Työttömyysturvan rahoituspohjan vahvistamiseksi esitämme, että vuonna 1996 suurilta teollisuustyönantajilta perittäisiin edelleen 6,1 prosentin työttömyysvakuutusmaksu. Näin saatavalla työttömyysvakuutusmaksun lisätuotolla rahoitettaisiin työmarkkinatukea siten, että aiotuilta leikkauksilta vältyttäisiin. Muilta osin työttömyysvakuutusmaksu olisi samansuuruisen kuin hallituksen esityksessä.

Tällainen maksun kohdentaminen korostaisi työpaikkoja runsaasti vähentäneiden suurten teollisuusyritysten vastuuta. Nämä ovat valtaosin pääomavaltaisia, viime vuosina viennissä hyvin menestyneitä ja paljon ulkomaille sijoituksia tehneitä yrityksiä. Kun korotettu maksu rajoitetaan teollisuuteen, sen ulkopuolelle jäisivät mm. työvaltaiset palvelualat sekä kunnat.

Porrastuksen rajaksi esitetään 60 miljoonan markan palkkasummaa. Tämä vastaa suurin piirtein 500 henkilön rajaa yrityksen henkilökunnassa. Voidaan arvioida, että näin suuriin teollisuusyrityksiin kohdistuva 2,1 prosenttiyksikön osuus työttömyysvakuutusmaksuista tuottaa 600—700 miljoonaa markkaa, mikä riittäisi työmarkkinatuen leikkausten estämiseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Pykälän 1, 2 ja 3 momentti vastaavat hallituksen esitystä 183/1995 vp. Uusi 4 momentti sisältää suuria teollisuusyrityksiä koskevan lisäsäännöksen. Palkkasumman rajaa arvioitaessa samaan konserniin kuuluvia yrityksiä tarkastellaan yhdessä. Näin rajaa ei voisi kiertää esim. yhtiöittämällä. Konserni viittaa tässä osakeyhtiölain ja kirjanpitolain konsernikäsitteeseen.

2 §. Tässä pykälässä säädetään 1 §:n 4 momentissa määritellyn maksun ja normaalin työttömyysvakuutusmaksun tulouttamisesta valtion budjettiin.

3 §. Lakia sovellettaisiin vuonna 1996.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työttömyysvakuutusmaksusta vuonna 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Työttömyysvakuutusmaksu määrätään sen työpalkkojen määrän perusteella, jonka mukaan työnantajan tapaturmavakuutusmaksu määräytyy.

Työttömyyskassalain (604/84) 33 a §:n 4 momentissa tarkoitettu työttömyysvakuutusmaksu on yksi prosentti työttömyysturvalain (602/84) 1 a §:n 1—2 kohdissa tarkoitetuille yrityksen osastajille maksettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1996.

Työttömyyskassalain 33 §:ssä tarkoitettu työttömyysvakuutusmaksu on neljä prosenttia työnantajan maksamien muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen työpalkkojen määrästä vuonna 1996, kuitenkin siten, että työttömyysvakuutusmaksu on 1 prosentti sanotun palkkasumman ensimmäisen viiden miljoonan markan osalta.

Edellisestä poiketen tuotannollista toimintaa harjoittava yritys tai konserni, jonka maksamien palkkojen summa ylittää 60 miljoonaa markkaa, maksaa työttömyysvakuutusmaksua 6,1 prosenttia palkkasummasta.

2 §

Se osa 1 §:n 4 momentissa määrätystä maksusta, joka ylittää 1 §:n 3 momentissa määritellyn maksun, tuloutetaan valtion talousarvioon.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996 ja on voimassa vuoden 1996 loppuun.

Tätä lakia sovelletaan vuodelta 1996 suoritettiin työttömyysvakuutusmaksuihin.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1995

Esko-Juhani Tennilä

Mikko Kuoppa